

Број: 00.002.- 08.01.- 217084/1-13
Београд, - 8 -07- 2019

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА УСКЛАЂЕНОСТИ ЗА
ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ НЕДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА
ЗА 2018. ГОДИНУ

1. Јул 2019.

1 Основ за израду извештаја.....	3
1.1 Закон о енергетици Републике Србије	3
1.2 Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања.....	3
1.3 Именовање лица одговорног за праћење усклађености.....	3
1.3.1 Независност у раду при изради извештаја	3
1.4 Прикупљање података о пословању и праћење поступања	4
2 Основни подаци о Оператору дистрибутивног система и Оснивачу	5
2.1 Подаци о Оператору дистрибутивног система.....	5
2.2 Подаци о Оснивачу	5
2.3 Међусобни односи Оператора дистрибутивног система и Оснивача	6
3 Услови за обављање делатности Оператора дистрибутивног система	8
3.1 Регистрација Оператора дистрибутивног система	8
3.2 Обављање делатности од општег интереса	8
3.3 Својина на дистрибутивној електроенергетској мрежи	8
3.4 Лиценца за обављање енергетске делатности.....	9
3.5 Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије.....	9
3.6 Организациона целина за приговоре и притужбе	9
3.7 Одлуке о ценама услуга.....	10
3.7.1 Одлука о цени приступа дистрибутивном систему.....	10
3.7.2 Одлука о висини трошкова прикључења на дистрибутивни систем	10
3.7.3 Одлука о ценама нестандартних услуга	10
3.8 Услови за спровођење Програма усклађености	10
3.8.1 Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања	11
3.8.2 Лице одговорно за праћење усклађености	11
3.8.3 Годишњи извештаји о спровођењу Програма усклађености	11
4 Уговорни и финансијски односи Оснивача и ОДС.....	12
4.1 Уговор о статусној промени издвајање са припајањем.....	13
4.2 Уговор о пружању услуга (SLA)	13
4.2.1 Споразум о сарадњи у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.....	14
4.2.2 Анекс 1 уговора о пружању услуга.....	15
4.2.3 Проблеми у примени Уговора о пружању услуга (SLA)	15
4.3 Уговор о продаји електричне енергије за надокнаду губитака и сопствену потрошњу.....	16
4.3.1 Анекс 1 уговора о продаји електричне енергије за надокнаду губитака и сопствену потрошњу..	17
4.4 Уговори о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије.....	17
4.5 Уговори о средствима обезбеђења.....	18
4.5.1 Уговор о ороченом наменском динарском депозиту	18
4.5.2 Уговор о залози	19
4.6 Уговори о закупу	19
5 Раздвајање Оператора дистрибутивног система.....	21
5.1 Правно раздвајање.....	21
5.2 Функционално раздвајање.....	21
5.2.1 Раздвајање управе.....	21
5.2.2 Предузимање мера које омогућавају стручно поступање.....	22
5.2.3 Независност у доношењу одлука.....	22

5.2.4 Самосталност у текућем пословању	22
5.2.5 Располагање неопходним ресурсима за независно обављање делатности	22
5.2.6 Одвојени идентитет у комуникацији и брендирању.....	23
5.2.7 Забрана међусобног субвенционисања	23
5.3 Раздвајање рачуноводства.....	23
6 Примена Програма усклађености	24
6.1 Спровођење мера којима се спречава дискриминаторно понашање	24
6.1.1 Реаговање на притужбе и приговоре	24
6.1.2 Редовно објављивање Информатора о раду	25
6.1.3 Унапређење и унификација поступања.....	25
6.1.4 Праћење измена законске регулативе битне за делатност ОДС.....	25
6.1.5 Доношење интерних аката на основу важеће регулативе.....	25
6.1.6 Поштовање правила понашања од стране запослених.....	26
6.1.7 Одредбе уговора о раду са запосленима	26
6.2 Начини праћења Програма и извештавање.....	26
6.2.1 Израда Годишњег извештаја за 2017. годину.....	27
6.2.2 Међународни аспект извештавања	27
7 Проблеми у спровођењу Програма усклађености.....	29
7.1 Неусаглашеност са регулативом оснивачког аката ОДС и Статута Оснивача.....	29
7.1.1 Неусаглашеност Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система	29
7.1.2 Неусаглашеност Статута Оснивача	30
7.1.3 Активности на отклањању неусаглашености оснивачких аката	31
7.2 Поступак Комисије за заштиту конкуренције против ОДС.....	31
8 Закључци извештаја за 2018. годину	33
8.1 Испуњеност услова за обављање делатности оператора дистрибутивног система у 2018. години	33
8.2 Реализовање финансијских односа ОДС и Оснивача у 2018. години.....	34
8.3 Остварено раздвајање Оператора дистрибутивног система у 2018. години.....	35
8.4 Активности на спровођењу Програма усклађености у 2018. години	35
8.5 Оцена потребе за изменом Програма усклађености.....	36
8.6 Сумарни преглед закључака извештаја за 2018. годину.....	37
8.7 Сумарна оцена извештаја за 2018. годину.....	38

1 Основ за израду извештаја

Израда и објављивање годишњег извештаја о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања је пре свега обавеза условљена регулативом. Са друге стране овај извештај представља израз посвећености Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд да своју улогу на тржишту електричне енергије обавља непристрасно, професионално и јавно, без затварања очију пред проблемима.

Главни основ за израду извештаја су Закон о енергетици и документи проистекли из захтева појединих његових одредби. Полазећи од важећих норми, врши се увид у поступање Оператора дистрибутивног система и његовог Оснивача и уз прибављање одговарајућих података и њихову анализу, сачињава се извештај за посматрани период.

1.1 Закон о енергетици Републике Србије

Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14 и 95/18 – др. закон), у даљем тексту Закон, у члану 132. дефинише успостављање функције за спречавање дискриминаторног понашања оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа. Став 7. поменутог члана налаже Лицу одговорном за праћење усклађености оператора дистрибутивног система да је у обавези да припрема годишње извештаје о спровођењу Програма усклађености и доставља их Агенцији за енергетику ради давања сагласности. У ставу 9. истог члана набрајају се обавезни елементи и теме које извештај мора да садржи и обради.

Члан 136. став 1. тачка 7) Закона обавезује оператора дистрибутивног система електричне енергије да донесе Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања и сачини годишњи извештај из члана 132.

1.2 Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања

На основу члана 136. став 1. тачка 7) Закона, ОДС „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд је донео Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања, број: 156010/2-16 од 07.06.2016., у даљем тексту Програм усклађености. За донети Програм усклађености ОДС је добио прописану сагласност Савета АЕРС број: 347/2016-Д-03/1 од 10.06.2016.

Тачка 29. став 1. Програма усклађености обавезује Лице одговорно за праћење усклађености оператора дистрибутивног система да сачини годишњи извештај о мерама предузетим за остваривање овог програма и да га достави Агенцији за енергетику.

1.3 Именовање лица одговорног за праћење усклађености

Одлуком број: 156010/8-16 од 25.07.2016. Директор ОДС је именовао лице одговорног за праћење усклађености у смислу члана 132. став 2. Закона. Пре доношења ове одлуке прибављена је претходна сагласност Савета АЕРС на услове за именовање лица одговорног за праћење усклађености и претходна сагласност на именовање лица, број: 348/2016-Д-03/1 од 10.06.2016.

Одлука о именовању лица одговорног за праћење усклађености у члану III став 1. тачка 8) обавезује Лице одговорно за праћење усклађености да сачини годишњи извештај о спровођењу Програма усклађености, који доставља Агенцији за енергетику. Ова тачка дефинише и обавезне теме које извештајем треба да се обраде.

1.3.1 Независност у раду при изради извештаја

У домену свог рада на праћењу спровођења Програма усклађености Лице одговорно за праћење усклађености је независно и самостално, у смислу Закона, како у односу на послодавца тако и у

односу на Оснивача, као и у односу на све заинтересоване стране. У погледу радно-правног аспекта, рад Лица одговорног за праћење усклађености је у домену Директора ОДС, при чему му Закон гарантује статус истоветан оном који има синдикални руководиоцац.

1.4 Прикупљање података о пословању и праћење поступања

Оператор дистрибутивног система је успоставио праксу да Лице одговорно за праћење усклађености редовно извештава у вези са свим одлукама које доносе Директор и Надзорни одбор ЈП ЕПС у функцији скупштине друштва, а које се тичу пословања и поступања привредног друштва. Са своје стране, Лице одговорно за праћење усклађености, у оквиру својих надлежности, од директора, руководиоца и запослених, периодично (или по потреби), захтева доставу одређених података или информација које сматра битним за спровођење Програма усклађености и праћење његовог спровођења.

Лицу одговорном за праћење усклађености омогућен је приступ заштићеном ЕПС CODEX интернет порталу, на којем се објављује интерна регулатива и одлуке Оснивача, чиме је омогућен непосредан увид у поступање Оснивача и евентуални утицај на Оператора дистрибутивног система, везано за примену Програма усклађености.

Полазећи од прикупљених података о пословању, увидом у поступање запослених у „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд у 2018. години, анализом успостављених односа Оснивача са Оператором дистрибутивног система, као зависним друштвом капитала, и од њиховог понашања на тржишту електричне енергије, везано за делатност Оператора дистрибутивног система, цени се усаглашеност са Програмом усклађености и законским одредбама на које се он односи.

Извештај се базира на анонимности извора и заштити поверљивости података.

2 Основни подаци о Оператору дистрибутивног система и Оснивачу

У овом делу су изнети основни подаци о Оператору дистрибутивног система и његовом Оснивачу везани за оснивање, претежне делатности које обављају, као и за њихове међусобне односе у смислу законских дефиниција које су битне за примену Програма усклађености.

2.1 Подаци о Оператору дистрибутивног система

Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије „Електродистрибуција Београд“, д.о.о. Београд је наследник јавног предузећа основаног Одлуком о оснивању јавних предузећа за дистрибуцију електричне енергије коју је донео Привремени Управни одбор Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, Београд (број 42/3-5 од 20.12.1991.), а које је променило правну форму на основу Одлуке о измени те Одлуке (број 5914/9 од 23.11.2005.) и које је Одлуком о изменама и допунама Одлуке о оснивању (број 546/19-12 од 31.01.2012.), извршило усклађивање са Законом о привредним друштвима.

Одлука о оснивању ПД за дистрибуцију електричне енергије „Електродистрибуција Београд“ д.о.о. Београд – Пречишћен текст (број 9110-02-28-15 од 16.01.2015.) важила је до Одлуке о статусној промени припајања донете 25.05.2015. којом су друштву стицаоцу, ПД „Електродистрибуција Београд“, д.о.о. Београд (број 9110-01-466-15 од 25.05.2015.), припојена друштва преносиоци: ПД „Електровојводина“ д.о.о. Нови Сад (број 1.10-5662/1 од 25.05.2015.), ПД „Електросрбија“ д.о.о. Краљево (број 05-10202 од 25.05.2015.), ПД „Југоисток“ д.о.о. Ниш (број 763/22-2 од 25.05.2015.) и ПД „Центар“ д.о.о. Крагујевац (број 1-7942 од 25.05.2015.). Тада је донета Одлука о изменама и допунама одлуке о оснивању Привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије „Електродистрибуција Београд“ д.о.о. Београд (број 9110-01-467-15 од 25.05.2015.). Овом одлуком привредном друштву је промењен назив у Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, што је ступило на снагу даном регистрације статусне промене. Уговор о статусној промени је закључен 01.06.2015., уговор су потписали заступници друштва стицаоца и друштва преносиоца. Пре регистрације статусне промене припајања, која се десила 01.07.2015., сачињен је пречишћен текст Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд (број 9110-02-592-15 од 25.06.2015.).

Приликом доношења Одлуке о статусној промени издвајања са припајањем, којом је предвиђено да део имовине и запослених пређе из Оператора дистрибутивног система у контролно друштво, донета је Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд – Пречишћен текст (број 08.01.-9000-252638/3-15 од 23.11.2015.). Пре регистрације статусне промене издвајања са припајањем 04.01.2016. сачињен је пречишћен текст Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд (број 08.01.-9110-308571/1-15 од 09.12.2015.).

На наведене одлуке надлежних органа ЈП Електропривреда Србије, за које је то прописано, Влада Републике Србије је дала одговарајуће сагласности.

Надзорни одбор Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд у функцији Скупштине „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд је на седници одржаној 02.09.2016. донео Одлуку број 237405/3-16 којом се врши усклађивање оснивачког акта „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд са Законом о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 15/16). Ова одлука је преко Министарства привреде достављена Влади Републике Србије ради прибављања прописане сагласности, о којој није позитивно одлучено.

2.2 Подаци о Оснивачу

Оснивач ОДС „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд је Јавно предузеће „Електропривреда Србије“, Београд (Стари Град), Царице Милице 2, матични број 20053658, као правни следбеник Јавног

предузећа „Електропривреда Србије“, Београд, Царице Милице 2, матични број 07033591 сагласно одредби члана 33. став 1. Одлуке о оснивању Јавног предузећа за производњу, дистрибуцију и трговину електричном енергијом 05 број 023-396/2005-1 („Службени гласник РС“, број 12/05).

Република Србија је оснивач и једини власник капитала Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, Београд.

До 01.06.2016. Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ било је оснивач и једини члан Привредног друштва за снабдевање електричном енергијом крајњих купаца „ЕПС Снабдевање“ д.о.о. Београд, матични број 20924195. Статуном променом припајања, Привредно друштво „ЕПС Снабдевање“ је припојено Оснивачу као огранак „ЕПС Снабдевање“.

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“, Београд поседује следеће лиценце за обављање енергетских делатности, из области електричне енергије, издате од стране Агенције за енергетику Републике Србије:

Број и датум издавања	Енергетска делатност	Број и датум решења	Време важења (год.)
0171/15-ЛЕ-СН од 23/12/2015	Снабдевање електричном енергијом	312-137/2015-Л-И од 23/12/2015	10
0253/16-ЛЕ-СН од 25/08/2016	Снабдевање електричном енергијом (лиценца за јавно снабдевање до избора гарантованог снабдевача)	312-149/2016-Л-И од 25/08/2016	10
0265/17-ЛЕ-КПР од 10/02/2017	Комбинована производња електричне и топлотне енергије	312-120/2016-Л-И од 10/02/2017	30
0266/17-ЛЕ-ПР од 10/02/2017	Производња електричне енергије	312-119/2016-Л-И од 10/02/2017	30

Све наведене делатности су Законом о енергетици, члан 16. став 2 – сврстане у делатности које се обављају у складу са тржишним принципима.

2.3 Међусобни односи Оператора дистрибутивног система и Оснивача

Да би примена Програма усклађености могла да се исправно сагледа, потребно је да се утврде међусобни односи Оснивача и Оператора дистрибутивног система, који су дефинисани различитим законима (или подзаконским актима), а могу имати утицај на самостално, недискриминаторно и транспарентно поступање Оператора дистрибутивног система.

У смислу Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14), члан 2. став 1. тачка 9), Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ је вертикално интегрисано предузеће, које као оснивач и контролно друштво Оператора дистрибутивног система електричне енергије обавља енергетске делатности снабдевање електричном енергијом и производња електричне енергије.

Енергетске делатности, из области електричне енергије, које обавља Оснивач - ЈП ЕПС су Законом о енергетици, члан 16. став 2 – сврстане у делатности које се обављају у складу са тржишним принципима. Енергетска делатност коју обавља Оператор дистрибутивног система је Законом о енергетици, члан 16. став 3 – сврстана у делатност од општег интереса.

У смислу Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон и 05/15), члан 62. став 2., Оснивач – Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд и зависно друштво – Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, сматрају се повезаним лицима.

У смислу Закона о јавним набавкама друштвима („Службени гласник РС“, број 124/12, 14/15 и 68/15), члан 2. став 1. тачка 2), Оснивач – Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд и зависно друштво – Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд имају статус наручиоца.

У смислу Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13), члан 5. став 1. и став 2. тачка 1), Оснивач – Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд и зависно друштво – Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд се сматрају за повезане учеснике на тржишту.

ЗАКОН ЗА ОБЛАСТ:	ЈП ЕПС	ОДС
Енергетика	Вертикално интегрисано предузеће	
	Контролно друштво	Зависно друштво капитала
	Тржишне делатности	Делатност од општег интереса
Привредна друштва	Повезана лица	
Јавне набавке	Наручилац	Наручилац
Заштита конкуренције	Повезани учесници на тржишту	

3 Услови за обављање делатности Оператора дистрибутивног система

Промене регулативе, као и две статусне промене, прва половином 2015. а друга на почетку 2016. године (описане у тачки 2.1.), учиниле су да одређени услови за обављање делатности, који су били испуњени од стране свих дистрибутивних друштава понаособ нису могли да буду аутоматски примењени од стране новог, јединственог привредног друштва, што је случај и са организационим деловима који су статусном променом прешли у састав Оснивача.

3.1 Регистрација Оператора дистрибутивног система

Решењем Агенције за привредне Регистре Београд, број БД 57192/2015 од 01.07.2015. спроведена је промена пословног имена из Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије „Електродистрибуција Београд“ д.о.о. Београд у Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд.

Привредно друштво Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“, д.о.о. Београд је уписано у Регистар привредних субјеката под матичним бројем 07005466.

Пословно име Друштва је: Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“, д.о.о. Београд.

Скраћено пословно име Друштва је: „ЕПС Дистрибуција“, д.о.о. Београд.

Превод пословног имена на енглески језик је: Distribution System Operator „EPS Distribution“, Ltd, Belgrade.

Претежна делатност Друштва је енергетска делатност дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом – шифра делатности: 35.13 Дистрибуција електричне енергије. Ова делатност је Законом о енергетици, члан 16. став 3 – сврстана у делатност од општег интереса.

Поред претежне делатности, Друштво је регистровано и за обављање других делатности и то: 42.22 Изградња електричних и телекомуникационих водова; 43.21 Постављање електричних инсталација; 43.29 Остали инсталациони радови у грађевинарству; 43.99 Остали непоменути специфични радови; 49.41 Друмски превоз терета; 55.20 Одмаралишта и слични објекти за краћи боравак; 56.29 Остале услуге припремања и послуживања хране; 61.10 Кабловске телекомуникације; 61.20 Бежичне телекомуникације; 61.30 Сателитске телекомуникације; 61.90 Остале телекомуникационе делатности; 62.01 Рачунарско програмирање; 62.03 Управљање рачунарском опремом; 63.11 Обрада података, хостинг и сл.; 71.12 Инжењерске делатности и техничко саветовање; 71.20 Техничко испитивање и анализе. Ниједна од ових делатности није енергетска делатност у смислу Закона о енергетици.

3.2 Обављање делатности од општег интереса

Члан 408 Закона прописује да ће се енергетске делатности из члана 16. став 3. Закона обављати као делатности од општег интереса до усклађивања закона којима се уређује положај јавних предузећа и обављање делатности од општег интереса, у складу са обавезама Републике Србије преузетим потврђеним међународним споразумима.

3.3 Својина на дистрибутивној електроенергетској мрежи

Члан 409. став 1. тачка 2) Закона о енергетици налаже да се даном ступања на снагу овог закона успоставља својина зависних привредних друштава Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, оператора дистрибутивног система: ПД „Електродистрибуција – Београд“, ПД „Електровојводина“ Нови Сад, ПД „Центар“ Крагујевац“, ПД „Југоисток“ Ниш и ПД „Електросрбија“ Краљево на дистрибутивној електроенергетској мрежи из члана 128. став 2. Закона, која је на дан ступања на снагу Закона у својини Републике Србије, а коју користе наведена зависна привредна друштва.

Како је статусном променом од 01.07.2015. дошло до спајања наведених привредних друштава и оснивања Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, тиме је ово привредно друштво стекло право на упис права својине на непокретностима-објектима електроенергетске мреже из члана 409. став 1. Закона.

3.4 Лиценца за обављање енергетске делатности

На основу члана 130. Закона, Оператор дистрибутивног система одређује се издавањем лиценце, након што испуни услове из чланова 131., 132. и 133. Закона о енергетици и услове за издавање лиценце, у складу са овим Законом и Правилником о лиценци за обављање енергетске делатности и сертификацији („Службени гласник РС“ број 87/15).

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд од 02. октобра 2016. године не поседује лиценцу за обављање енергетске делатности дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом, у смислу Закона о енергетици.

Поред правно-формалних, рад без лиценце носи и економске консеквенце, јер се због тога зарачунава акциза при плаћању одређених услуга, што не би био случај да Оператор дистрибутивног система поседује лиценцу.

Лицу одговорном за праћење усклађености је стављена на увид преписка и документација која је током 2018. године размењивана између Оператора дистрибутивног система, Агенције за енергетику Републике Србије и Министарства рударства и енергетике. Из приложеног се може закључити да „ЕПС Дистрибуција“ предузима мере које су јој на располагању да дође до недостајуће документације која је предвиђена Правилником о лиценци за обављање енергетске делатности. Са своје стране и Оснивач треба да предузме мере да се испуне услови предвиђени члановима 131. и 133. Закона, тако што ће оснивачки акт ОДС ускладити са Законом о енергетици и Законом о јавним предузећима.

3.5 Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије

Обавеза Оператора дистрибутивног система да донесе правила о раду дистрибутивног система проистиче из члана 136. став 1. тачка 1) Закона о енергетици, док се у члану 139. став 1. дефинише шта се уређује правилима о раду, а у ставу 2. истог члана доношење правила се условљава сагласношћу Агенције за енергетику.

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд је донео Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије, број: 180303/1-17 од 13.07.2017. Савет Агенције за енергетику је донео одлуку на својој 374. седници, број: 382/2017-Д-01 од 19.07.2017. којом се даје сагласност на достављена Правила о раду.

На основу одредбе тачке 1.5. Правила о раду, Директор ОДС је образовао Комисију за праћење примене Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд одлуком број: 38469/1-18 од 06.02.2018. На основу тачке 1.5.4. Правила о раду, у састав Комисије уврштен је и представник Агенције, који има право да учествује у раду Комисије, али без права гласа и одлучивања.

Комисија за праћење примене правила о раду ДСЕЕ је прву седницу одржала 11.04.2018., а записник са исте је заведен под бројем 102517/1-18.

3.6 Организациона целина за приговоре и притужбе

У члану 16. тачком 4.1. Правилника о организацији и систематизацији послова радних места у Оператору дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд (број: 269737/1-15 од 30.11.2015.), у оквиру Дирекције за подршку тржишту и смањивање губитака успоставља се Служба за притужбе и приговоре корисника. Процедура за поступање по приговорима корисника, под ознаком ПР-ПОТ-04, усвојена је 31.10.2016. године.

Овим је испуњен услов прописан чланом 136. став 1. тачка 39) Закона о енергетици, као и услов из тачке 12. Програма усклађености.

3.7 Одлуке о ценама услуга

Програм усклађености тачком 4. став 2. утврђује да Оператор дистрибутивног система самостално од Оснивача доноси цене услуга које су у његовој надлежности. Овај захтев је спроведен у пракси.

3.7.1 Одлука о цени приступа дистрибутивном систему

Цена приступа систему за дистрибуцију електричне енергије је, чланом 88. став 2. тачка 2) Закона о енергетици одређена као регулисана цена. Оператор дистрибутивног система је дужан да, по усвајању и добијању сагласности од Агенције, одлуку о цени објави у „Службеном гласнику Републике Србије“. Доношење одлуке о цени за приступ дистрибутивном систему од стране Оператора дистрибутивног система, је обавеза дефинисана чланом 136. став 1. тачка 18) Закона о енергетици.

„ЕПС Дистрибуција“ је донела Одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије број 05.000.-08.01.-46205/1-16 од 18.02.2016., која је достављена Агенцији за енергетику ради добијања сагласности. Агенција је Одлуком о давању сагласности на Одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије, број 55/2016-Д-02/1 од 26.02.2016. одобрила усвојене цене и оне се примењују од 01.03.2016.

3.7.2 Одлука о висини трошкова прикључења на дистрибутивни систем

Обавеза Оператора дистрибутивног система, да донесе и објави цене прикључења, у складу са Методологијом за одређивање трошкова прикључења на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије, („Сл. гласник РС“, бр. 109/15) коју је прописала Агенција, је предвиђена чланом 136. став 1. тачка 19) Закона о енергетици.

Оператор дистрибутивног система је донео Одлуку о висини трошкова прикључења ОДС на систем за дистрибуцију електричне енергије под бројем 05.000.-08.01.-168618/1-16 од 21.06.2016.

3.7.3 Одлука о ценама нестандартних услуга

Доношење акта о ценама нестандартних услуга од стране Оператора дистрибутивног система, на који сагласност даје Агенција, је обавеза прописана чланом 136. став 1. тачка 40) Закона о енергетици.

Одлука о утврђивању цена нестандартних услуга је донета 01.07.2016. под бројем 179168/2-16. Савет Агенције је на својој 342. седници, одржаној 15.07.2016. године донео одлуку, заведену под бројем 440/2016-Д-02/1, којом се даје сагласност на достављену одлуку.

3.8 Услови за спровођење Програма усклађености

Доношење и спровођење Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања је обавеза Оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа, какав је случај „ЕПС Дистрибуције“ у оквиру Јавног предузећа „Електропривреда Србије“. Закон о енергетици у члану 132. поставља оквир и смернице везане за Програм усклађености, његов садржај и спровођење, одређујући улоге Оператора дистрибутивног система и Агенције за енергетику у тој области. Такође се одређује обавеза именовања Лица одговорног за праћење и описују услови за његово именовање, као и дужност израде годишњих извештаја о спровођењу Програма усклађености.

3.8.1 Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања

Оператор дистрибутивног система донео је Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања (број 156010/2-16 од 07.06.2016.) сагласно члану 136. став 1. тачка 7) Закона, на који је добио сагласност Савета Агенције за енергетику Републике Србије, који је на својој 339. седници, одржаној 10.06.2016. године, донео одлуку којом се даје сагласност на достављени Програм усклађености.

3.8.2 Лице одговорно за праћење усклађености

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд је доставио Агенцији за енергетику Републике Србије на претходну сагласност предлог (број 156010/3-16 од 07.06.2016.) предлог за именовање Лица одговорног за праћење усклађености Оператора дистрибутивног система у складу са чланом 132. став 3. Закона.

Директор Оператора дистрибутивног система је, у оквиру своје надлежности а по прибављеној сагласности Агенције за енергетику Републике Србије (број 348/2016-Д-03 од 10.06.2016.), одлуком број 156010/8-2016 од 25.07.2016. именовао Андрију Вукашиновића, дипломираног инжењера електротехнике, за Лице одговорно за праћење усклађености Оператора дистрибутивног система у складу са чланом 132. став 2. Закона о енергетици.

3.8.3 Годишњи извештаји о спровођењу Програма усклађености

Сагласно члану 136. став 1. тачка 7) Закона, Лице одговорно за праћење усклађености израђује Годишње извештаје о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања, прописане чланом 132. став 7. Закона.

4 Уговорни и финансијски односи Оснивача и ОДС

Реализација Програма реорганизације Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд, која је прихваћена Закључком Владе Републике Србије 05 Број: 023-15149/2014 од 27.11.2014., поставила је Оператора дистрибутивног система и Оснивача у комплексан пословни однос што се тиче спровођења одредби Програма усклађености. Оснивач, као контролно друштво у вертикално интегрисаном предузећу, у више међусобних односа са Оператором дистрибутивног система, појављује се као извршилац услуга или снабдевач електричном енергијом, док је у другим случајевима корисник услуга зависног друштва, у својству корисника дистрибутивног система електричне енергије.

Са Привредним друштвом „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд има следеће пословно-финансијске односе, који су успостављени на основу корпоративне политике:

- Оснивач и једини члан привредног друштва,
- Друштво стицаоц у процесу статусне промене издвајања уз припајање,
- Вршилац услуга на основу Уговора о пружању услуга (SLA),
- Закупавац свог пословног простора који користи ОДС,
- Закупац пословног простора који је у власништву ОДС.

У својству учесника на тржишту електричне енергије, на основу лиценци за енергетске делатности, „Електропривреда Србије“ Београд, у односу на „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, има следеће улоге:

- Снабдевач електричне енергије за надокнаду губитака и сопствену потрошњу,
- Корисник дистрибутивног система као снабдевач регистрован за комерцијално снабдевање,
- Корисник дистрибутивног система као снабдевач регистрован за гарантовано снабдевање,
- Корисник дистрибутивног система као снабдевач регистрован за резервно снабдевање,
- Корисник дистрибутивног система чији су објекти за производњу електричне енергије из обновљивих извора повезани на дистрибутивни систем електричне енергије,
- Крајњи корисник дистрибутивног система чији су објекти прикључени на исти.

При успостављању међусобних уговорних и финансијских односа Оснивач је приоритет дао одредбама Закона о јавним набавкама, који наручиоцима оставља могућност да међусобно склапају уговоре без обавезе да се услуге или производи наручују путем јавне набавке. Са друге стране Закон о енергетици, када је Оператор дистрибутивног система у питању, инсистира на транспарентности, тржишним принципима и смањивању трошкова пословања.

Финансијски извештаји Оператора дистрибутивног система за 2018. годину, Биланс стања и Биланс успеха, су усклађени са међународним рачуноводственим стандардима и препорукама везаним за обелодањивањем повезаних страна, тако да се из њих може видети у којој мери Оснивач утиче на приходе и расходе, учествује у капиталу, потраживањима, кредитима и обавезама.

У оквиру члана 132. став 9. Закона налаже се да извештај о спровођењу Програма усклађености садржи и информације о свим комерцијалним и финансијским односима између вертикално интегрисаног предузећа и Оператора дистрибутивног система. Тако су у наставку побројани и описани уговори и споразуми који су, у години за коју се подноси Извештај, за последицу имали међусобни комерцијални или финансијски однос Оператора дистрибутивног система и вертикално интегрисаног предузећа.

Финансијски износи трансакција проистеклих из побројаних уговора нису изнети, прво због природе овог Извештаја, чији је акценат на недискриминаторном понашању, затим што је то предмет разматрања других институција и на крају што се већим делом могу подвести под поверљиве и комерцијално осетљиве податке. Сви тражени уговори и финансијски подаци су стављени на располагање Лицу одговорном за праћење усклађености.

УГОВОР	ЈП ЕПС	ОДС
Статусна промена	Друштво стицаоц	Друштво преносилац
SLA уговор	Извршилац услуга	Наручилац услуга
Продаја ел. ен.	Снабдевач	Купац
Пристап систему	Корисник дистрибутивног система	Оператор дистрибутивног система
Орочени депозит	Депонент	Корисник финанс. обезбеђења
Залога	Залогодавац	Заложни поверилац
Закуп ЈП ЕПС - ОДС	Закуподавац	Закупац
Закуп ОДС - ЈП ЕПС	Закупац	Закуподавац

4.1 Уговор о статусној промени издавање са припајањем

Овај уговор је потписан у процесу испуњења циљева постављених Програмом реорганизације Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд и његових зависних друштава, који је прихваћен Закључком Владе Републике Србије 05 Број: 023-15149/2014 од 27.11.2014.

Уговор о статусној промени издавање са припајањем број 269966/1-15 од 01.12.2015. произвео је дејство 04.01.2016. године, када је 6656 запослених, значајан део имовине (пословни простор, одмаралишта, центри за обуку, део возила, део алата и опреме) и финансијске ефективе, одговарајућих дозвола и одобрења, затим уговора и обавеза (везаних за наведене запослене, имовину, дозволе и уговоре) прешло из Оператора дистрибутивног система – друштва преносиоца, у надлежност Оснивача – друштва стицаоца.

Иако има једнократно дејство, овај уговор трајно мења односе и начин рада – ствара услове за успостављање потпуно нових односа Оснивача и зависног друштва капитала, које се при томе бави регулисаном делатношћу од општег интереса.

<i>Предмет уговарања:</i>	Статусна промена издавање са припајањем.
<i>Основ постојања уговора:</i>	Пословна одлука Оснивача, за коју је добијена сагласност Владе Републике Србије.
<i>Позитивни аспекти:</i>	Тежња да се оптимизују ресурси и смање трошкови.
<i>Негативни аспекти:</i>	Успостављање сложеног пословног модела и односа између Оснивача и ОДС.

4.2 Уговор о пружању услуга (SLA)

Уговор о пружању услуга (код Оператора број 327545/1-15 од 31.12.2015., а код Оснивача број 12.01.4699/1-2016 од 08.01.2016.), се надовезује на Уговор о статусној промени јер уређује начин пружања услуга Оператору дистрибутивног система од стране Оснивача, код кога је статусном променом прешло око две трећине дотадашњих запослених Оператора дистрибутивног система. Закључење и овог уговора се позива на извршење Закључка Владе Републике Србије 05 Број: 023-15149/2014 од 27.11.2014., којим је прихваћен Програм реорганизације Јавног предузећа „Електропривреда Србије“.

Саставни део основног уговора чини седам прилога којима се дефинишу области рада у којима се пружају услуге, спецификација сваке услуге као и обавезе и одговорности за сваку од пружених услуга посебно. Области у којима Оснивач пружа услуге Оператору дистрибутивног система су:

- послови одржавања електроенергетских објеката,
- економско-финансијски и комерцијални послови,
- корпоративни послови,
- брига о корисницима,
- ИКТ услуге,
- услуге односа са јавношћу и
- услуге подршке при планирању енергетских објеката, мреже и инвестиција.

Цена услуга се одређује применом методе цене коштања увећане за уобичајену зараду. Извршилац услуге (Оснивач) обрачунава цену услуге на бази стварних трошкова насталих у вези са пружањем услуге и на тај начин формира трошковну основицу која се увећава за адекватну маржу. Маржа је, за сваку област пружања услуга понаособ, одређена уз подршку пореских консултаната коришћењем AMADEUS (Analyze MAjor Databases from EUropean Sources) базе упоредивих финансијских информација о јавним и приватним компанијама широм Европе. Уколико за извршење неке услуге Оснивач ангажује трећа лица, за ту услугу не зарачунава маржу Наручиоцу.

Уговор је закључен на неодређено време. Фактурисање се врши месечно, а Наручилац се обавезао да фактуру плати у року од 15 дана од датума пријема исте.

Став 2. уводне одредбе овог Уговора изражава тврдњу да он „не утиче на независност Наручиоца у обављању делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом у питањима утврђеним законом којим се уређује област енергетике и Актима регулације“.

Програм усклађености у тачки 5. став 4. оставља могућност да ОДС може са Оснивачем да склопи уговор ради обављања услуга административне и техничке природе, тако да одредбе уговора испуне следеће услове:

- не сме се угрозити независност у вршењу делатности оператора дистрибутивног система која је утврђена законом,
- не могу бити несагласне са Програмом усклађености у делу који утврђује поверљивост комерцијално осетљивих података и принципе који гарантују равноправност свих корисника дистрибутивног система и учесника на тржишту електричне енергије,
- треба да обезбеде набавку која доводи до нижих трошкова, односно набавку по реалним вредностима, као и такав положај оператора дистрибутивног система који не ствара непотребну зависност од Оснивача,
- треба да обезбеде да лица која преко Оснивача буду ангажована на извршавању послова из уговора, буду ангажована само на тим пословима, односно на други примерен начин, којим се обезбеђује заштита комерцијално осетљивих података ОДС.

И поред најбољих намера приликом склапања уговора о пружању услуга, његова примена често не испуњава претходно наведене услове. Нарочито је за ОДС отежано планирање трошкова и обима послова када Оснивач за извршење овог уговора ангажује трећа лица. Главни мотив за одабрани пословни модел Оснивача и зависних друштава је био оптимизација ресурса и смањење трошкова. Примена SLA уговора, међутим, често (не увек и не у свим областима) доводи до повећане администрације, дужег трајања извођења радова и виших трошкова него што је то био случај пре примене пословног модела који је постојање SLA уговора учинио неопходним.

4.2.1 Споразум о сарадњи у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених

У циљу ефикасног и безбедног обављања радова на основу SLA уговора, ОДС и Оснивач су склопили Споразум о сарадњи у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених

(код Оператора број 103207/1-16 од 12.04.2016., а код Оснивача број 12.01.185643/1-16 од 16.05.2016.). Иако се овај споразум не дотиче комерцијалних и финансијских односа, треба га поменути јер показује настојање ОДС и Оснивача да, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, уреде своје односе и тиме извршавање послова на основу SLA уговора учине безбедним по крајње извршиоце.

4.2.2 Анекс 1 уговора о пружању услуга

Анекс 1 уговора о пружању услуга (код Оператора број 43588/1-18 од 09.02.2018., а код Оснивача број 12.01.62858/1-18 од 01.02.2018.), је потписан да би се отклонили одређене нелогичности и пропусти који су отежавали примену SLA уговора. Уважене су и организационе промене које су се десиле: код Оснивача везано за прелазак Сектора за бригу о корисницима у састав Огранка ЕПС Снабдевање, а код Оператора везано за дефинисање нових радних места (координатор) и односа у управљачкој хијерархији.

Анексом се начин обрачуна трошкова дефинише у самом уговору, а не у сваком прилогу понаособ као што је то био случај раније. Прилози 1. и 4. полазног SLA уговора су спојени у прилог 1. а прилог 4. је брисан. Сви прилози су прерађени, како у складу са поменутиим организационим променама, тако и у циљу отклањања проблема уочених током претходне примене SLA уговора. Списак прилога:

- послови одржавања електроенергетских објеката, мерних места и подршка тржишту
- економско-финансијски и комерцијални послови,
- корпоративни послови,
- ИКТ услуге,
- услуге односа са јавношћу и
- услуге подршке при планирању енергетских објеката, мреже и инвестиција.

Усвојеним анексом SLA уговора отклоњен је у део проблема који се јављао у његовој свакодневној примени. Проблема у примени и даље има, али њихов узрок не лежи у самом уговору, већ у одабраном пословном моделу и успостављеним односима ОДС и Оснивача.

4.2.3 Проблеми у примени Уговора о пружању услуга (SLA)

Иако је ситуација око примене SLA уговора, уопштено гледано, боља него у претходних година и даље је оптерећена низом проблема. Побољшана је администрација везана за наручивање и верификовање извршених услуга које су предмет уговора.

Један од већих проблема у реализацији овог уговора је недостатак кадрова у појединим организационим целинама, тако да се одређени послови не могу извршити без ангажовања трећих лица, а ту често долази до проблема са истеком уговора (или слични разлози). Иако ово изгледа као објективан проблем, у великој мери отежава правовремено извршавање законом утврђених обавеза ОДС. Оператор система не може правдати своје нечињење проблемима са недостатком кадрова и проблемима са подизвођачима.

Законом прописано ограничење у запошљавању стручних кадрова представља велики проблем и за ОДС и за Оснивача. На промену околности везано за политику запошљавања ОДС не може директно да утиче, као ни Оснивач, али је неопходно преко надлежног министарства инсистирати на решавању овог проблема да би се законом прописане обавезе обављале правовремено и квалитетно.

Организационе промене код Оснивача, о којима је Лице одговорно за праћење усклађености дописом број 325681/1-17 од 06.12.2017. обавестило Директора ОДС и Агенцију за енергетику, допринеле су неусаглашености у примени SLA уговора са принципима функционалног раздвајања Оператора дистрибутивног система. Наведеном променом је Сектор за бригу о корисницима, који је био у домену Извршног директора за техничке послове дистрибуције, прешао у Огранак „ЕПС Снабдевање“ и променио назив у Дирекција за подршку гарантованом снабдевању. Ова

организациона промена је условила, да би се донекле испоштовао принцип функционалног раздвајања, и промену организације послова при наручивању и извршавању услуга путем SLA уговора. Увидом у документацију на терену запажено је да запослени Службе за анализу и подршку тржишту, која послује у оквиру Дирекције за подршку гарантованом снабдевању, у појединим случајевима врше контролу мерних места без добијене наруџбенице ода ОДС и без знања одговорних у ОДС за те послове. То је у супротности са одредбама члана 136. став 1. тачка 23) Закона о енергетици јер су ти послови у искључивој надлежности Оператора дистрибутивног система. Таквим поступањем негирају се и одредбе члана 131. Закона, који прописују да Оснивач не може да се меша у текуће пословање Оператора. Проблеми овакве врсте се могу превазићи искључиво кроз сталну координацију надлежних руководиоца ОДС и Оснивача.

Упркос проблемима који постоје при спровођењу SLA уговора, неспорно је да Оператор дистрибутивног система и Оснивач имају стручне кадрове обучене и способне да обављају послове везане за делатност од општег интереса: дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом. Томе иду у прилог чињенице:

- исти кадрови су заједно радили у бившим компанијама за дистрибуцију електричне енергије без проблема који се сада јављају при спровођењу SLA уговора,
- у држави није постојала нити постоји друга компанија која се бави овом делатношћу, тако да је тешко замислити да ико може да има боље кадрове у овој области од ОДС и Оснивача.

Намеће се закључак да усвојени пословни модел или није одговарајући или није примењен доследно и са потребном посвећеношћу. Решење је или у измени/корекцији пословног модела или у много већем ангажовању надлежних руководиоца, на свим нивоима, да се уговор примењује ефикасно и у корист оба енергетска субјекта. То подразумева и израду квалитетних и прецизних интерних правилника и процедура, које неће остављати недоумице око надлежности и које ће се доследно примењивати.

<i>Предмет уговарања:</i>	Уговор о пружању услуга (SLA)
<i>Основ постојања уговора:</i>	Пословна одлука Оснивача на основу спроведене статусне промене.
<i>Позитивни аспекти:</i>	Тежња да се оптимизују ресурси и смање трошкови.
<i>Негативни аспекти:</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Повећана администрација везана за наручивање, обрачун и прихватање услуга које су предмет уговора. – Отежано планирање (трошкова / обима посла) када се ангажују трећа лица. – У сегменту бриге о корисницима доводи у питање принципе функционалног раздвајања. – Нису увек испуњени сви услови из тачке 5. став 4. Програма усклађености.

4.3 Уговор о продаји електричне енергије за надокнаду губитака и сопствену потрошњу

Уговор о продаји електричне енергије са потпуним снабдевањем за надокнаду губитака у дистрибутивном систему и сопствену потрошњу Оператора дистрибутивног система, (код Оснивача број 12.03.74037/1-15 од 20.11.2015., а код Оператора број 267897/1-15 од 30.11.2015.), између Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд, као Снабдевача и Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, као Купца, закључен је полазећи од члана 7а. став 3. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, број 124/2012, 14/2015 и 68/2015), који прописује да се одредбе овог закона не примењују у случају када надзирано правно лице које је наручилац, закључује уговор са наручиоцем који врши надзор над њим или са другим правним лицем над којим исти наручилац врши надзор, под условом да у том правном лицу са којим се закључује уговор нема учешћа приватног капитала који има одлучујући утицај.

Закон о енергетици у члану 136. став 1 тачка 21) налаже да је оператор дистрибутивног система дужан да набави електричну енергију за надокнаду губитака у дистрибутивном систему у складу са транспарентним, недискриминаторним и тржишним принципима. А у члану 137. се надовезује да оператор дистрибутивног система електричне енергије не може ни да купује ни да продаје електричну енергију, осим куповине електричне енергије за надокнаду губитака у дистрибутивном систему.

Одредбе овог уговора, који је закључен на неодређено време, ступиле су на снагу 1. јануара 2016. године. Уговорено је да се цене електричне енергије одређују као цене за обрачун између повезаних лица коју утврђује надлежни орган Снабдевача (Оснивача). Утврђене цене обухватају и трошкове преузимања балансне одговорности.

Утврђена месечна количина губитака и сопствене потрошње, као и цена из члана 3. Уговора представљају основицу за издавање рачуна. Датум промета је први дан у месецу за претходни месец. Посебно се исказује обрачуната количина електричне енергије за надокнаду губитака, а посебно количина за сопствену потрошњу. Крајњи рок за плаћање је 8 дана од дана пријема рачуна.

У прелазним и завршним одредбама се констатује да ће се овај уговор тумачити и примењивати у складу са Законом о енергетици, Правилима о раду тржишта електричне енергије, Правилима о раду преносног система, Правилима о раду дистрибутивног система и остали прописи Републике Србије којима се регулише материја која је предмет овог уговора, као и општи и други акти које доноси надлежни органи Снабдевача као Оснивач, а који се примењују на пословне односе у Јавном предузећу „Електропривреда Србије“ Београд и привредним друштвима чији је оснивач.

Овај уговор је у потпуности усклађен са Законом о јавним набавкама, док са друге стране постоји одредба у Закону о енергетици која сугерише да Оператор дистрибутивног система треба да ову услугу набавља по тржишним принципима. Да би био у стању да електричну енергију за надокнаду губитака и сопствену потрошњу набавља на тржишту Оператор дистрибутивног система би морао да у великој мери промени начин рада, да запосли нове или обучи постојеће запослене да раде на отвореном тржишту, што повлачи и преузимање балансне одговорности и бављење пословима који из тога проистичу.

4.3.1 Анекс 1 уговора о продаји електричне енергије за надокнаду губитака и сопствену потрошњу

Оснивач у својству снабдевача и ОДС у својству купца су потписали Анекс 1 Уговора о продаји електричне енергије са потпуним снабдевањем за надокнаду губитака у дистрибутивном систему и сопствену потрошњу оператора дистрибутивног система (код Оснивача број 12.03.50282/2-18 од 22.02.2018., а код Оператора број 48434/1-18 од 19.02.2018.). Анексом се у члану 4. мења став 2. на начин, да се Оператору дистрибутивног система не фактурише она количина електричне енергије која се испоручује преносном систему. Ова измена је у корист Оператора дистрибутивног система.

<i>Предмет уговарања:</i>	Продаја електричне енергије са потпуним снабдевањем за надокнаду губитака и сопствену потрошњу
<i>Основ постојања уговора:</i>	Пословна одлука Оснивача.
<i>Позитивни аспекти:</i>	Усклађен са Законом о јавним набавкама.
<i>Негативни аспекти:</i>	До његовог потписивања се није дошло поступком који је предвиђен Законом о енергетици.

4.4 Уговори о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд, за потребе обављање делатности снабдевање електричном енергијом, са Оператором дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, има потписана три уговора о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије, и то за:

1. гарантовано снабдевање:
Уговор о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије (код ОДС број 292081/3-16 од 26.10.2016. године, а код Оснивача број 438727//1-16 од 26.10.2016.);
2. резервно снабдевање:
Уговор о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије (код ОДС број 292081/2-16 од 26.10.2016., а код Оснивача број 438726/1-16 од 26.10.2016.);
3. комерцијално снабдевање:
Уговор о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије (код ОДС број 219736/1-17 од 24.08.2017., а код Оснивача број 414065/2-17 од 24.08.2017.).

У питању су типски уговори који регулишу односе у вези са приступом систему за дистрибуцију електричне енергије, као што су: обрачунски период, мерење електричне енергије, читавање мерних места, обрачун цене услуге приступа дистрибутивном систему и др. Уговором се регулише приступ дистрибутивном систему Снабдевача као корисника дистрибутивног система, и то за сва места примопредаје крајњих купаца електричне енергије, преко којих Снабдевач снабдева своје купце по Уговору о потпуном снабдевању. Уговори о приступу дистрибутивном систему су закључени на неодређено време.

Што се тиче комерцијалног снабдевања, услуга приступа дистрибутивном систему се фактурише по правилу до 20. у месецу за претходни месец. Корисник дистрибутивног система је дужан да плати рачун на име услуге приступа систему у року од 30 дана од дана доставе рачуна. Ово су услови који важе за све кориснике дистрибутивног система – снабдеваче на отвореном тржишту.

По усвајању Правила о раду дистрибутивног система која су ступила на снагу 01.08.2017., Оснивач је, као и сви снабдевачи који се баве комерцијалним снабдевањем, потписао нови уговор о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије под условима који су дефинисани у поглављу 6. Приступ дистрибутивном систему. Овим су испуњени захтеви прописани тачком 5. ставови 2. и 3. Програма усклађености.

<i>Предмет уговарања:</i>	Приступ систему за дистрибуцију електричне енергије
<i>Основ постојања уговора:</i>	Закон о енергетици, Правила о раду ДСЕЕ
<i>Позитивни аспекти:</i>	Усаглашеност са регулативом и Програмом усклађености.
<i>Негативни аспекти:</i>	Нема.

4.5 Уговори о средствима обезбеђења

Правила о раду дистрибутивног система предвиђају да су сви снабдевачи који се баве комерцијалним снабдевањем, уз уговор о приступу дистрибутивном систему, обавезни да потпишу и уговоре којима се врши обезбеђење плаћања у случају проблема са редовном наплатом потраживања за извршену услугу. Ову врсту уговора је Оснивач, у својству снабдевача на комерцијалном тржишту, потписао под истим условима као и сви остали снабдевачи.

4.5.1 Уговор о ороченом наменском динарском депозиту

На основу одредби везаних за средства обезбеђења плаћања у Уговору о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије, за обављање делатности снабдевање на комерцијалном тржишту, Оператор дистрибутивног система и Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд су потписали Уговор о ороченом наменском динарском депозиту, (код ОДС број 35361/1-2016 од 30.12.2016., код Оснивача број 565037/1-16 од 30.12.2016.) са банком по избору Оснивача као трећим потписником.

Након ступања на снагу нових Правила о раду дистрибутивног система и потписивања новог уговора о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије за комерцијално снабдевање, потписан је

и Анекс бр. 1 Уговора о ороченем наменском динарском депозиту (код ОДС број 246781/1-17 од 20.09.2017., код Оснивача број 468778/1-17 од 20.09.2017.).

Овим анексом уговора је Оснивач, као корисник дистрибутивног система који се бави комерцијалним снабдевањем, положио депозит као средство обезбеђења плаћања из којег Оператор дистрибутивног система може да наплати потраживања за услугу приступ систему за дистрибуцију електричне енергије, уколико дође до проблема са редовним измиривањем обавеза од стране корисника дистрибутивног система.

Оператор дистрибутивног система је на начин прописан Правилима о раду дистрибутивног система, свим корисницима дистрибутивног система - снабдевачима на комерцијалном тржишту, одредио висину средстава за обезбеђење плаћања, као и начин њиховог коришћења. На овај начин су испуњени захтеви прописани тачком 5. ставови 2. и 3. Програма усклађености.

4.5.2 Уговор о залози

У циљу обезбеђивања уговорених обавеза из Уговора о приступу дистрибутивном систему и Уговора о ороченем наменском динарском депозиту, Оснивач и Оператор дистрибутивног система су потписали Уговор о залози (код ОДС број 289910/1-17 од 01.11.2017., код Оснивача број 468778/4-17 од 03.11.2017.). Овим Уговором се конституише и заснива заложно право на покретним стварима Залогодавца (Оснивача) ради обезбеђивања потраживања Заложног повериоца (Оператор дистрибутивног система).

Агенција за привредне регистре је одговарајућим решењем регистровала заложно право на заложеној ствари, дефинисаној овим уговором у Регистру заложног права на покретним стварима и правима, што се може проверити на интернет страници Агенције за привредне регистре. Овим су испуњени захтеви прописани тачком 5. ставови 2. и 3. Програма усклађености.

<i>Предмет уговарања:</i>	Средства обезбеђења плаћања
<i>Основ постојања уговора:</i>	Правила о раду ДСЕЕ
<i>Позитивни аспекти:</i>	Усаглашеност са регулативом и Програмом усклађености.
<i>Негативни аспекти:</i>	Нема.

4.6 Уговори о закупу

Прилози Уговора о статусној промени (описаног у тачки 4.1 овог Извештаја), између осталих, су и:

- Записник сачињен поводом реализације статусне промене у циљу поделе имовине на којој је ОДС носилац права својине, права коришћења, држалац или фактички корисник, а која треба да пређе у ЈП ЕПС,
- Списак запослених који статусном променом прелазе из ОДС у ЈП ЕПС.

У складу наведеним документима утврђено је у којој мери свако од друштава у оквиру вертикално интегрисаног предузећа користи пословни простор другог друштва. На основу утврђених чињеница, између Оснивача и Оператора дистрибутивног система су потписани су следећи уговори о закупу:

1. За објекте које Оснивач даје у закуп Оператору дистрибутивног система:
Уговор о закупу, од 15.09.2017.
(код ОДС број 241479/1-17, а код Оснивача број 438623/3-17);
2. За објекте које Оператору дистрибутивног система даје у закуп Оснивачу:
Уговор о закупу, од 15.09.2017.
(код ОДС број 241481/1-17, а код Оснивача број 438623/2-17)

И уговори о закупу се позивају на реализацију Закључка Владе Републике Србије 05 Број: 023-15149/2014 од 27.11.2014., којим је прихваћен Програм реорганизације Јавног предузећа „Електропривреда Србије“. Оба уговора у члану 1. набрајају се објекти, који су предмет закупа, са

њиховим локацијама, бројевима катастарских парцела, површином која се издаје и ценом закупа (према катастарској општини) по квадрату и укупно, исказаној у еврима.

Висина закупнине се утврђује у еврима, према утврђеној тржишној вредности закупа на годишњем нивоу. Закупац плаћа закупнину у динарима, по средњем курсу Народне банке Србије на дан фактурисања. Закуподавац закупцу испоставља пет месечних рачуна (за свако дистрибутивно подручје по један) по основу закупнине пословног простора обрачунате у складу са уговором, са исказаним ПДВ у складу са Законом о порезу на додату вредност.

Осим закупнинекупац је дужан да редовно измирује зависне трошкове комуналних и сличних услуга које се односе на употребу и коришћење пословног простора, према површинама и проценту у односу на укупну површину објеката који чине пословни простор који је предмет закупа, на основу рачуна и налога за плаћање достављених од стране пружалаца таквих услуга, уз обрачун припадајућег износа ПДВ.

Закуподавац испоставља рачуне закупцу до 5. у месецу за претходни месец за закупнину, а до 25. у месецу за претходни месец за зависне трошкове комуналних и сличних услуга. Закупац се обавезује да плаћање обавеза врши месечно за претходни месец, у року од 8 дана од дана пријема рачуна.

<i>Предмет уговарања:</i>	Закуп пословног простора
<i>Основ постојања уговора:</i>	Пословна одлука Оснивача на основу спроведене статусне промене.
<i>Позитивни аспекти:</i>	Уважавајући фактичко стање поштују се законска регулатива којом се уређује обрачун и наплата пореских обавеза.
<i>Негативни аспекти:</i>	Нема.

5 Раздвајање Оператора дистрибутивног система

Закон о енергетици у члану 131. став 1. прописује да оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у смислу правне форме, организације и одлучивања од других делатности које нису повезане са делатношћу дистрибуције електричне енергије. Испуњеношћу услова из чланова 131., 132. и 133. Закона, условљава се издавање лиценце оператору дистрибутивног система.

Независност оператора дистрибутивног система не утиче на право матичног вертикално интегрисаног предузећа да спроводи механизме координације којима се осигурава управљачки и финансијски надзор у погледу приноса на ангажована средства и инвестиције оператора дистрибутивног система, као и да одобрава годишњи и финансијски план и поставља или одређује границе задужености.

5.1 Правно раздвајање

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, који је део вертикално интегрисаног предузећа независан је у смислу правне форме и организације од других делатности које нису повезане са делатношћу дистрибуције електричне енергије, а које се обављају у контролном друштву – Оснивачу – Јавном предузећу „Електропривреда Србије“ Београд. Ово је описано у тачкама 2.1. и 2.2. овог извештаја. Овај услов је у потпуности испуњен.

5.2 Функционално раздвајање

Функционално раздвајање Оператора дистрибутивног система представља испуњење скупа захтева проистеклих из одредби чланова 131. и 133. Закона о енергетици, којима се обезбеђује независност у одлучивању и деловању у односу на вертикално интегрисано предузеће и праћење остварене независности. Ови захтеви су везани за раздвојеност и независност управе, опремљеност и оспособљеност за самостално деловање, као и за одвојени идентитет у комуникацији и брендирању.

5.2.1 Раздвајање управе

Закон о енергетици у члану 131 став 3. тачка 1) налаже да лица која су одговорна за управљање Оператором дистрибутивног система не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа, у којима су директно или индиректно одговорна за делатност производње, преноса или снабдевања електричном енергијом.

На основу члана 198. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 36/11, 99/11, 83/14 – др. Закон, 05/15, 44/18 и 95/18) органи друштва са једнодомним управљањем су: скупштина и директор. Члан 15. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 15/16) као органе јавног предузећа предвиђа: надзорни одбор и директора.

Како је важећим оснивачким актом одређено да Надзорни одбор Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд обавља и функцију Скупштине Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд – констатује се да овај захтев није испуњен, односно управа Оператора дистрибутивног система није раздвојена од управе Оснивача, јер су иста лица одговорна за управљање и Оператором дистрибутивног система и Оснивачем, који се бави делатностима производње и снабдевања електричном енергијом.

Да би овај захтев био испуњен, потребно је одредбе Оснивачког акта Оператора дистрибутивног система избалансирано ускладити са одредбама Закона о енергетици, Закона о јавним предузећима и Закона о привредним друштвима узимајући у обзир: економски субјективитет зависног привредног друштва, обавезу да оно делује независно на тржишту електричне енергије и право Оснивача да

спроводи механизме координације којима се осигурава управљачки и финансијски надзор у погледу приноса на ангажована средства и инвестиције друштва чији је оснивач.

5.2.2 Предузимање мера које омогућавају стручно поступање

Следећи захтев, дефинисан чланом 131. став 3. тачка 2) Закона, се односи на предузимање мера које ће осигурати да лица одговорна за управљање Оператором дистрибутивног система поступају стручно, како би се обезбедила њихова независност у раду.

Ово треба да значи да се морају предузети одговарајуће мере како би се осигурало да се професионални интереси лица одговорних за управљање Оператором дистрибутивног система узму у обзир на начин који обезбеђује да они буду способни да делују независно.

Потребно је додатно дефинисати како да се овај захтев квантификује да би се могао оценити степен његове испуњености. У овом тренутку, испуњење овог захтева је тешко оценити, тј. одредити меру његове остварености.

5.2.3 Независност у доношењу одлука

Захтев да Оператор дистрибутивног система доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој мреже, прописан чланом 131. став 3. тачка 3) Закона, је неодвојив од захтева за раздвајање управе.

Иако менаџмент Оператора дистрибутивног система самостално припрема планове за погон, одржавање и развој мреже, из чега проистиче финансијски план везан за потребна средства, чињеница да формалну одлуку томе доноси Надзорни одбор Оснивача у функцији Скупштине Оператора дистрибутивног система, условљава да се овај захтев не може сматрати испуњеним. Решење за ову неусклађеност је у измени оснивачког акта, као што је описано у тачки 5.2.1. овог извештаја.

5.2.4 Самосталност у текућем пословању

Да би се сматрао независним, захтев, проистекао из члана 131. став 3. тачка 4) Закона, је да Оператор дистрибутивног система самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу дистрибутивне мреже ако су у оквирима одобреног финансијског плана.

Формално, на основу претходно наведеног, овај захтев није испуњен. Чињеница је да нема назнака да се Оснивач превише директно укључује у одлучивање о текућим активностима Оператора дистрибутивног система иако постоје случајеви да се то дешава. Свакако је неопходно да се пословање Оператора уреди Одлуком о оснивању која ће уважити све принципе прописане Законом о енергетици.

5.2.5 Располагање неопходним ресурсима за независно обављање делатности

Неопходно је да, у циљу независности при доношења одлука из става 3. тачка 3) члана 131. Закона о енергетици, Оператор дистрибутивног система има одговарајуће кадровске, техничке, материјалне и финансијске ресурсе – што је захтев дефинисан у ставу 4. члана 131. Закона.

Оператор дистрибутивног система има организациону структуру која је предвиђена да омогући да организује послове које су му Законом о енергетици поверени и за које је одговоран. Међутим у појединим срединама нема довољно извршилаца да би та структура ефикасно деловала. Статусном променом издвајања са припајањем, од 04.01.2016. већи део имовине (изузимајући дистрибутивну мрежу) и запослених у оквиру заједничких функција и техничких услуга, који је прешао код Оснивача, на основу уговора о пружању услуга обавља послове који су се раније обављали директно од стране Оператора дистрибутивног система.

Како постоји дилема везана за чињеницу да је администрирање пословног информационог система Оператора дистрибутивног система у потпуној надлежности служби Оснивача, потребно је да се

утврде последице ове ситуације по независност у обављању регулисане енергетске делатности. Може се констатовати да је још увек рано да се донесе коначна оцена о испуњености овог захтева.

5.2.6 Одвојени идентитет у комуникацији и брендирању

Закон о енергетици, у члану 133. став 2. захтева да Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа у својим комуникацијама и својим пословним именом мора да направи разлику у погледу свог идентитета у односу на енергетски субјект који се бави снабдевањем електричном енергијом у истом вертикално интегрисаном предузећу.

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд у свом називу садржи скраћеницу назива Оснивача – ЕПС. Постоји низ примера у земљама Европске уније где ОДС у свом називу садржи скраћеницу назива оснивача (E.ON, EVN, ESB, ČEZ, НЕР, ...). Са друге стране једна од највећих европских електропривреда EDF (Électricité de France) свом зависном друштву које је оператор дистрибутивног система у Француској дала је назив ENEDIS, које ни на који начин не сугерише повезаност са оснивачем

Обавеза која проистиче из члана 5. став 4. важећег оснивачког акта, да Оператор дистрибутивног система у свом меморандуму и другим пословним документима истиче и ознаку Електропривреда Србије чини да се овај захтев не може сматрати испуњеним.

5.2.7 Забрана међусобног субвенционисања

Закон о енергетици у члану 133. став 3. захтева да унутар вертикално интегрисаног предузећа није дозвољено међусобно субвенционисање субјеката који се баве различитим енергетским и неенергетским делатностима, ради омогућавања конкуренције и избегавања дискриминације корисника или група корисника система.

Обзиром да су међусобни финансијски и уговорни односи Оснивача и Оператора дистрибутивног система веома комплексни и испреплетени, веома тешко је утврдити да ли између њих постоји међусобно субвенционисање. На основу расположивих података, прикупљених за потребе овог извештаја, није се могло закључити да постоји међусобно субвенционисања између Оснивача и Оператора дистрибутивног система.

5.3 Раздвајање рачуноводства

„ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд саставља, шаље на ревизију и објављује своје финансијске извештаје у складу са важећом регулативом. У Оператору дистрибутивног система се обавља само једна енергетска делатност па не постоји потреба да се врши раздвајање финансијских извештаја по енергетским делатностима. У финансијским извештајима се поштују међународни рачуноводствени стандарди (IAS) и међународни стандарди финансијског извештавања (IFRS) који се односе на обелодањивање повезаних страна.

Захтев за раздвајање рачуноводства је испуњен.

6 Примена Програма усклађености

Задатак Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања је да успостави формални оквир који ће обезбедити да активности везане за дистрибутивни систем електричне енергије у целини, а такође и да понашање сваког запосленог или ангажованог лица код Оператора дистрибутивног система, буду у складу са принципима недискриминације. Програмом се утврђују мере које „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, као оператор дистрибутивног система електричне енергије, предузима ради обезбеђивања прописане обавезе независног и раздвојеног деловања од вертикално интегрисаног предузећа – Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд, правила недискриминаторног понашања запослених, начин праћења поштовања тих мера и извештавање о спровођењу Програма усклађености.

6.1 Спровођење мера којима се спречава дискриминаторно понашање

Оператор дистрибутивног система самостално креира и дефинише планове и активности за које је надлежан и одговоран на основу Закона о енергетици. Али због начина на који је оснивачким актом одређена његова Скупштина, а чини је Надзорни одбор Оснивача, не може се констатовати да одлуке доноси независно, јер их у суштини доноси Надзорни одбор вертикално интегрисаног предузећа – контролног друштва – које се бави делатностима: производња електричне енергије и снабдевање електричном енергијом.

Меморандум Друштва, на основу члана 5. став 4. акта о оснивању садржи и назив Оснивача који се бави енергетским делатностима производња електричне енергије и снабдевање електричном енергијом, тако да не испуњава захтев да меморандум наглашава посебан корпоративни идентитет различит од корпоративног идентитета Оснивача.

За одредбе које се односе на приступ просторијама диспечерских центара, на просторије за смештај опреме даљинског надзора и управљања и обезбеђивање комуникационих линија, може се констатовати да се поштују.

Електронска интернет презентација „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд нема везу или другу одредницу или усмерење које упућује на привредни субјекат који обавља енергетску делатност снабдевања електричном енергијом, укључујући и Оснивача и друге привредне субјекте у којима Оснивач, директно или индиректно, спроводи управљање када се у њима обавља најмање једна енергетска делатност – производња електричне енергије и/или снабдевање електричном енергијом. За похвалу је настојање да се интернет страница стално унапређује и формом и садржајем.

6.1.1 Реаговање на притужбе и приговоре

Правилником о организацији и систематизацији послова радних места у Оператору дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд (број 269737-1/15 од 01.12.2015.), у оквиру Дирекције за подршку тржишту и смањење губитака, формирана је Служба за притужбе и приговоре корисника, у оквиру које се обављају следећи послови:

- вођење поступка, координација и решавање по приговорима и притужбама корисника дистрибутивног система електричне енергије;
- старање о уједначавању праксе у поступању по приговорима и притужбама корисника система, због поступања на начин којим се не обезбеђује остваривање њихових права у складу са Законом о енергетици и Законом о заштити потрошача и другим позитивним прописима;
- вођење јединствене евиденције о приговорима и притужбама корисника система;
- припрема, уређивање и усаглашавање процедура решавања по приговорима и притужбама корисника електродистрибутивног система;
- извештавање Агенције за енергетику Републике Србије и директора Друштва.

Служба користи умрежену компјутерску апликацију за евидентирање приговора. Процедура за поступање по притужбама и приговорима корисника је донета 31.10.2016.

У току 2018. године корисници дистрибутивног система су упутили укупно 2115 примедби и приговора, од чега је највише притужби (434) било на исправност мерног уређаја/уклопног сата. Посматрајући дистрибутивна подручја, највише притужби (850) је било на територији дистрибутивног подручја Краљево.

6.1.2 Редовно објављивање Информатора о раду

На електронској интернет страници „ЕПС Дистрибуција“ се редовно, на крају сваког месеца, објављује Информатор о раду (документ у 'pdf' формату) који садржи исцрпне и ажуриране, битне податке о Оператору дистрибутивног система.

6.1.3 Унапређење и унификација поступања

Током 2018. године, у оквиру Интегрисаног менаџмент система „ЕПС Дистрибуција“, усвојено је неколико кључних процедура и више важних упутстава којима се дефинише поступање при обављању послова у оквиру претежне делатности друштва. Издвојене су најважније од њих:

- ПР-УПР-12 Управљање дистрибутивним системом електричне енергије, 05.06.2018.
- ПР-ПОТ-07 Управљање кодирано сигурносним пломбама, 20.09.2018.
- ПР-ЕНГ-01 Дефинисање услова за прикључење корисника система на ДСЕЕ 09.10.2018.
- ПР-ЕФП-01 Процес набавки, 16.10.2018.

Усвајањем ових процедура, престале су да важе процедуре бивших пет привредних друштава, које су се међусобно разликовале, тако да поступање у различитим дистрибутивним подручјима није било једнозначно прописано нити спровођено. На овај начин, на целокупној територији Оператора дистрибутивног система уводи се јединствено поступање под истим условима, усклађено са новим Законом о енергетици, чиме се отклањају могућности за дискриминаторно поступање у овим областима.

6.1.4 Праћење измена законске регулативе битне за делатност ОДС

У 2018. години дошло је до промене неколико закона и уредби чије одредбе имају утицај на обављање претежне делатности Оператора дистрибутивног система:

- Закон о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, ("Сл. гласник РС", број 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14 и 83/18)
- Закон о озакоњењу објеката, („Сл. гласник РС“, број 96/15 и 83/18)
- Уредба о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом, ("Сл. гласник РС", број 63/13 и 91/18.)
- Закон о привредним друштвима, ("Сл. гласник РС", број. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. закон, 5/2015, 44/2018 и 95/2018)
- Закон о енергетици, („Сл. гласник РС“, број 145/14 и 95/18 - др. закон)

Надлежне организационе целине Оператора дистрибутивног система су приступиле анализи утицаја измењених законских решења на начин пословања и поступања друштва. Такође је анализирана и потреба усклађивања интерних аката или процедура сходно изменама закона.

6.1.5 Доношење интерних аката на основу важеће регулативе

Оператор дистрибутивног система настоји да, у оквиру својих надлежности, благовремено испуни све законске обавезе које има као привредни субјекат који обавља делатност од општег интереса.

На основу члана 14. Закона о безбедности и здравља на раду, („Сл. гласник РС“, број 101/05, 91/15 и 113/17 - др. закон), ради утврђивања права, обавеза и одговорности у спровођењу и унапређењу безбедности и здравља запослених, донет је:

- Правилник о безбедности и здрављу на раду, бр. 10240/1-18 од 12.01.2018.

На основу члана 21. став 7. Закона о јавним набавкама ("Сл. гласник РС", број 124/12, 14/15 и 68/15), а у циљу општих мера за спречавање корупције у планирању јавних набавки, у поступку јавне набавке или током извршења уговора о јавној набавци, донет је:

- Интерни план за спречавање корупције у јавним набавкама, бр. 92742/1-18 од 30.03.2018.

На основу члана 8. став 1. Закона о информационој безбедности („Сл. гласник РС“, бр. 6/16 и 94/17) и чланова 2. и 3. Уредбе о ближем садржају акта о безбедности информационо-комуникационих система од посебног значаја, начину провере и садржају извештаја о провери безбедности информационо-комуникационих система од посебног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 94/16), донет је:

- Акт о безбедности информационо-комуникационих система, бр. 207508/1-18 од 18.07.2018.

Усвајање ових докумената и поступање у складу са њима, поред тога што манифестује законитост у раду Оператора дистрибутивног система, представља и посвећеност безбедности и здрављу на раду, транспарентном и недискриминаторном поступању, као и вођењу рачуна о безбедности података.

6.1.6 Поштовање правила понашања од стране запослених

Директор „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд не учествује у органима управљања Оснивача, који се бави енергетском делатношћу снабдевања електричном енергијом. Ово се закључује на основу чињенице да нису познати или доступни документи (решења, одлуке или сл.), који указују на супротно. Директор руководи пословањем Оператора дистрибутивног система, али је већ напоменуто да се не може сматрати да то чини независно од Оснивача, јер су чланови Скупштине Друштва истовремено и чланови Надзорног одбора Оснивача.

Сви запослени Оператора дистрибутивног система, на челу са пословодством, су током 2018. године у свом раду показали посвећеност поштовању правила понашања предвиђених Програмом усклађености. Слично се може констатовати и за запослене код Оснивача који, на основу уговора о пружању услуга, обављају послове из надлежности Оператора дистрибутивног система.

Стављање на располагање тражених података Лицу одговорном за праћење усклађености се одвијало без проблема. На сваки захтев за доставу података и информација се одговарало у року који је био назначен, подаци су достављани како електронским путем, тако и непосредном предајом документације.

6.1.7 Одредбе уговора о раду са запосленима

Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова, број 05.000.-08.01.-277602/28-17 од 03.11.2017., извршено је усклађивање описа послова свих радних места са одредбама важећег Програма усклађености, којим се уређује обавеза чувања комерцијално осетљивих података и регулише однос запослених са економским субјектима који се баве енергетском делатношћу снабдевање електричном енергијом.

Непосредно по усвајању Правилника, кренуло се са штампањем и уручивањем на потпис нових уговора о раду са измењеним описима послова.

6.2 Начини праћења Програма и извештавање

ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд тежи испуњењу обавезе да обезбеди техничке и друге услове за примену Програма усклађености и организује упознавање запослених са одредбама овог Програма. Правилником о организацији и систематизацији послова радних места у Оператору дистрибутивног

система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд (број 269737-1/15 од 01.12.2015.), у члану 10., као посебна организациона целина, у складу са законом, формирано је Тело за праћење усклађености, ради праћења спровођења Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања. У оквиру своје надлежности Тело за праћење усклађености прати усклађеност рада ЕПС Дистрибуције са одредбама Закона о енергетици којима се уређује транспарентност рада оператора система и поверљивост података, обавештава Агенцију за енергетику Републике Србије уколико органи вертикално интегрисаног предузећа, својим одлучивањем, спречавају или одлажу пројекте из планова инвестиција у дистрибутивни систем, припрема годишње извештаје о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања и доставља га Агенцији ради давања сагласности и обавља друге послове, у складу са Законом о енергетици.

Још увек се не примењује у пракси обавеза да приликом закључења уговора о раду или другог одговарајућег уговора (рад ван радног односа и др.), „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд упознаје запосленог, односно друго ангажовано лице са одредбама овог Програма. Такође није уведена формална обавеза да запослени или друго ангажовано лице, приликом закључења уговора о раду или другог одговарајућег уговора (рад ван радног односа и др.), потписује изјаву којом потврђује да је упознат са одредбама овог Програма и правним последицама које се односе на непоштовање овог Програма.

Лице одговорно за праћење усклађености је своје активности везане за прикупљање и анализу података потребних за праћење усклађености Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд у току 2018. углавном концентрисало на управу Друштва, односно на дирекције и центре као организационе целине које учествују у креирању и спроводе пословну политику Оператора дистрибутивног система.

6.2.1 Израда Годишњег извештаја за 2017. годину

Сагласно члану 136. став 1. тачка 7) Закона, Лице одговорно за праћење усклађености је приступило припремама за израду Годишњег извештаја о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања за 2017. годину почетком 2018. године. Упућен је позив директорима дирекција и центара у „ЕПС Дистрибуција“ да доставе податке из области рада организационих целина за које су одговорни. Сви тражени подаци су достављени у захтеваном року.

На основу прикупљених података и анализе истих, сачињен је извештај, који је конципиран на основу захтева из члана 132. Закона о енергетици, као и на основу захтева из Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања.

Годишњи извештај о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања за 2017. годину, заведен под бројем 00.002.-08.01.-1979333/1-18 од 09.07.2018., достављен је Агенцији на усвајање.

Савет Агенција за енергетику Републике Србије до краја 2018. године није дао сагласност на достављени Извештај, нити су у току 2018. године достављене примедбе на исти.

6.2.2 Међународни аспект извештавања

Завршном декларацијом Самита западног Балкана који је одржан 27.08.2015. у Бечу (у оквиру тзв. „Берлинског процеса“) председници влада, укључујући и Председника Владе Републике Србије, подржали су листу приоритетних законских и регулаторних мера везаних за реформу и интеграцију сектора електричне енергије у региону и спровођење достигнућа Енергетске заједнице. Ово је описано у тачки 22. Завршне декларације. Истом тачком Секретаријат Енергетске заједнице је позван да преузме водећу улогу у спровођењу договорених мера, и да извештава о напретку везаном за спровођење истих. Анексом Завршне декларације - у поглављу „Меке мере у енергетици“ (Energy soft measures), одељак 4. (Cross-cutting measures), трећа тачка – дефинисано је да се процес правног и функционалног раздвајања оператора дистрибутивних система обави до марта 2016. године. Како до данас процес раздвајања оператора дистрибутивног система није у потпуности

завршен, Република Србија се налази у статусу неусаглашености везано за спровођење „Меких мера у енергетици“.

У оквиру улоге коју је добио на Самиту у Бечу, Секретаријат Енергетске Заједнице на основу информација које добија од надлежног министарства и увидом у јавне документе енергетских субјеката прати напредак у областима у којима је договорено спровођење активности (правно и функционално раздвајање ОДС). Увидом у Програм усклађености и Годишњи извештај о његовом спровођењу за 2016. годину, на интернет страни ОДС „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, Секретаријат је позитивно оценио достигнуће српског ОДС у овој области. Као потврду тога, на састанку у Атини, 06.06.2018., на којем је успостављена управљачка структура ECDSO-E платформе, за координатора Мреже лица одговорних за праћење усклађености (Convenor of Compliance officers network) постављен је представник ОДС „ЕПС Дистрибуције“.

7 Проблеми у спровођењу Програма усклађености

Основни проблем који онемогућава успешно спровођење Програма усклађености је неусаглашеност Одлуке о оснивању оператора дистрибутивног система са Законом о енергетици и Законом о јавним предузећима. Може се рећи да већина осталих проблема везаних за спровођење Програма усклађености проистиче из ове чињенице. У овом извештају су истакнути још проблеми који настају услед поступка који Комисија за заштиту конкуренције води против ОДС.

7.1 Неусаглашеност са регулативом оснивачког аката ОДС и Статута Оснивача

Главни проблем са независношћу оператора дистрибутивног система је што он није основан уз поштовање свих инструкција садржаних у Закључку Владе РС из новембра 2014. године, тј. његов Оснивачки акт није усаглашен са битним одредбама овог Закључка, као ни са појединим одредбама Закона о енергетици, Закона о јавним предузећима и Закона о привредним друштвима. Такође и Статут Оснивача, који је био на снази током 2018. године, садржи одредбе које су неусаглашене са одредбама важећег Закона о енергетици а тичу се делатности дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом.

7.1.1 Неусаглашеност Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система

Важећа Одлука о оснивању Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд – Пречишћен текст (број 08.01.-9110-308571/1-15 од 09.12.2015.) многим својим одредбама је у супротности са чланом 131. Закона, који дефинише раздвајање оператора дистрибутивног система електричне енергије. Набројани су чланови Одлуке које садрже спорне одредбе везане за независност Оператора дистрибутивног система:

- **Члан 8.** дефинише механизме којима Оснивач управља друштвом, чиме се у потпуности негира самосталност ОДС (предвиђа се да Оснивач доноси акте које се непосредно примењују у ОДС и даје обавезне инструкције, налоге и упутства и објашњења о начину поступања, ради извршавања обавеза у складу са прописима, општим и другим актима којима се обезбеђује остваривање потребног степена ефикасности и усклађености о раду.
- **Члан 9.** прописује да се управљање Друштвом ближе уређује општим и актима Оснивача на начин којим се обезбеђује успостављање и остваривање управљачких функција које су од посебног интереса за спровођење јединствене политике развоја у оквиру Групе.
- **Члан 11.** предвиђа да се ОДС у обављању делатности и пословању придржава Обавезујућих упутстава, која издају Директор и извршни директори оснивача.
- **Члан 12.** условљава ОДС да своју организацију мора да усагласи са организацијом Оснивача.
- **Члан 15.** налаже да ОДС планира рад и развој у складу са планским актима Оснивача.
- **Члан 19.** Оснивач обавезујућим упутствима може да утиче на поступање ОДС.
- **Члан 20.** Директор и извршни директори Оснивача обавезујућим упутствима могу да утичу на поступање ОДС.
- **Члан 23.** ограничава право Директора ОДС да самостално заступа друштво, у оквиру усвојеног плана пословања, код потписивања уговора преко одређеног лимита, када је обавезан супотпис са Директором Оснивача или једним од извршних директора.
- **Члан 30.** предвиђа да Скупштину ОДС представљају лица која имају исту улогу и код Оснивача.
- **Члан 34.** прописује да Директора ОДС именује и разрешава Скупштина друштва, што је у супротности са важећим Законом о јавним предузећима.
- **Члан 38.** код дефинисања делокруга рада Директора ОДС на више места се ограничава његова самосталност и независност у руковођењу друштвом које се бави делатношћу од општег интереса, што је у супротности са чланом 131. Закона о енергетици.

На више начина проблематично у Одлуци о оснивању је успостављање механизма „обавезујућих упутстава“:

- тиме се негира самосталност у текућем пословању прописана чланом 131. Закона о енергетици,
- члан 557. став 1. Закона о привредним друштвима примену обавезујућих упутстава условљава постојањем уговора о контроли и управљању - Оснивач и ОДС нису склопили уговор такве врсте,
- чланови 558. до 560. Закона о привредним друштвима прописују одговорности директора контролног и контролисаног друштва у случају примене обавезујућих упутстава, из којих произилази да се њиховом применом негира самостално и независно деловање ОДС.

Члан 401. став 1. важећег Закона о енергетици прописује да енергетски субјекти који на дан ступања овог закона обављају енергетску делатност, настављају да раде и дужни су да свој рад и пословање ускладе са одредбама овог закона. Одлука о оснивању Оператора дистрибутивног система није усаглашена са одредбама овог закона.

Члан 76. важећег Закона о јавним предузећима прописује да, на сва питања која нису посебно уређена овим законом, односно законом којим су одређене делатности од општег интереса, а односе се на јавна предузећа, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује правни положај привредних друштава који се односе на друштво са ограниченом одговорношћу. Ако је правни положај јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса уређен посебним законом или потврђеним међународним споразумом, примењују се одредбе тог закона односно споразума. Члан 79. Закона о јавним предузећима налаже да оснивачи јавних предузећа и друштава капитала ускладе оснивачка акта са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона (04.09.2016.). Оснивачки акт Оператора дистрибутивног система није усаглашена са одредбама овог закона.

Оваква ситуација има низ негативних аспеката: од немогућности добијања лиценце, преко повећаних трошкова пословања, до ризика од казни на основу пријава осталих учесника на тржишту и надлежних институција које прате понашање учесника на тржишту.

Надлежни орган треба да донесе Одлуку о оснивању у складу са важећим законима, која ће бити у духу промовисаног слободног тржишта електричне енергије.

7.1.2 Неусаглашеност Статута Оснивача

Током 2018. године важио је Статут Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд (пречишћен текст) бр. 12.01.250616/75-18 од 24.08.2018. Статут Оснивача не треба да има директан утицај на обављање делатности од општег интереса због које је основано зависно друштво. Ипак у Статуту у члану 13. став 1. наводи се да „поред претежне делатности Јавно предузеће обавља и делатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом“. Овако написана одредба је у колизији са чланом 14. став 2. Закона о јавним предузећима, који прописује да оснивач не може основати друго јавно предузеће или друштво капитала за обављање исте делатности од општег интереса. Ако се члан 13. став 4. Статута посматра у контексту садржаја важећег оснивачког акта ОДС, произилази да Оснивач има могућност да на свакодневном нивоу управља зависним друштвом које обавља делатност од општег интереса, а које при томе има обавезу самосталног и раздвојеног деловања у односу на Оснивача. Члан 14. Статута је у колизији са садржајем важеће Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система, описане у тачки 7.1.1. овог извештаја. Неопходно је да се Статут ЈП ЕПС усклади са Законом о енергетици везано за третирање делатности дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом.

7.1.3 Активности на отклањању неусаглашености оснивачких аката

Одлучивање о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала је, Законом о јавним предузећима, члан 22. став 1. тачка 8) дато у искључиву надлежност Надзорног одбора Оснивача, уз појашњење у ставу 4. да је за ове одлуке потребна претходна сагласност Владе. Став 2. истог члана налаже да Надзорни одбор не може пренети право одлучивања о питањима из своје надлежности на директора или друго лице у јавном предузећу.

На основу Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 44/14, 14/15, 54/15, 96/15 – др. закон и 62/20), члан 7. и Закона о државној управи („Службени гласник РС“, број 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18– др. закон), чл. 13., чл. 14. став 1., чл. 46. став 1. и 2., члан 55. - Министарство рударства и енергетике је у оквиру својих овлашћења иницирало усклађивање рада енергетских субјеката са одредбама Закона о енергетици.

У току 2018. године, предузимане су активности на превазилажењу проблема везаних за неусаглашеност оснивачког акта Оператора дистрибутивног система и Статута Оснивача, од којих су овде издвојене најважније (са којима је упознато Лице одговорно за праћење усклађености):

Допис Министарства рударства и енергетике, број 023-02-00066/2017-04 од 25.01.2018

Овим дописом је Министарство упознало ЈП ЕПС и ОДС са документом, које је министарство на свој захтев добило од Агенције за енергетику РС (бр. 627/2017-Д-И/2 од 15.01.2018.), који садржи Сугестије АЕРС на Одлуку о оснивању ОДС и Сугестије АЕРС на Статут ЈП ЕПС. Документ АЕРС сугерише на који начин треба променити наведена акта да би она била усаглашена са Законом о енергетици. У допису Министарство даље сугерише да се предметна акта Оснивача и ОДС усагласе са сугестијама АЕРС и да се доставе Министарству ради покретања поступка прибављања сагласности Владе.

Састанак пословодства ЈП ЕПС и ОДС са синдикалним руководиоцима, одржан 08.03.2018

Поводом дописа министарства од 25.01.2018. директори ЈП ЕПС и ОДС, су организовали састанак са својим најближим сарадницима и челним људима синдиката ЈП ЕПС. На састанку је разматран садржај дописа и договоране су активности о даљим корацима.

Допис Министарства рударства и енергетике, број 023-02-00059/2017-04 од 05.04.2018

После одговора Оснивача на допис од 25.01.2018. (Лице одговорно за праћење усклађености није имало увид у одговор Оснивача), Министарство поново истиче да се оснивачки акт и статут морају ускладити са Законом о енергетици и подсећа на своју улогу на основу Закона о министарствима и Закона о државној управи. У допису се помиње и Извештај о имплементацији мера у оквиру WB6 иницијативе.

До краја 2018. године није дошло до усвајања нове Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног система. Статут ЈП ЕПС је имао измену формалне природе (одлука НО од 01.06.2018., сагласност Владе РС од 31.07.2018.), која се односи на промену адресе седишта Оснивача, којом нису отклоњене раније наведене неусаглашености.

7.2 Поступак Комисије за заштиту конкуренције против ОДС

Једна од последица неусаглашености интерних аката ОДС са важећом регулативом је и поступак који ради утврђивања повреде конкуренције Комисија за заштиту конкуренције води против Оператора дистрибутивног система.

У тачки 5.3. Годишњег извештаја о спровођењу Програма усклађености за 2016. годину, описано је да је Комисија за заштиту конкуренције решењем број 5/0-02-563/2016-60 од 23.12.2016. утврдила да је Оператор дистрибутивног система, као учесник на тржишту, злоупотребио доминантан положај, и то: 1) примењивањем неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се поједини учесници тржишта доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте и 2) наметањем неправичних услова пословања, тиме што је наметнуо обавезу полагања наменског (гарантног депозита) код само једне именоване пословне банке. Ово

решење је објављено у Службеном гласнику Републике Србије број 105 од 26.12.2016. Као мера заштите конкуренције, овим решењем, одређена је обавеза плаћања новчаног износа у висини 0.6% од укупног годишњег прихода оствареног у 2015. години.

Неусаглашености и околности које су довеле до покретања наведеног поступка и доношења првостепеног решења, Оператор дистрибутивног система је отклонио у децембру 2016. о чему је обавештена Комисију за заштиту конкуренције. После покретања управног спора од стране Оператора дистрибутивног система, Управни суд је пресудом 4 У. 19401/17 од 23.02.2018. поништио претходно наведено решење Комисије за заштиту конкуренције и предмет вратио на поновно одлучивање.

На крају поновљеног поступка Комисија за заштиту конкуренције је донела решење број 5/0-02-336/2018-30 од 18.06.2018. којим се поново утврдила да је Оператор дистрибутивног система, као учесник на тржишту, злоупотребио доминантан положај, и то: 1) примењивањем неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се поједини учесници тржишта доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте и 2) наметањем неправичних услова пословања, тиме што је наметнуо обавезу полагања наменског (гарантног депозита) код само једне именоване пословне банке. Као мера заштите конкуренције, овим решењем, одређена је обавеза плаћања новчаног износа у висини 0.75% од укупног годишњег прихода оствареног у 2015. години. Оператор дистрибутивног система је покренуо управни спор ради поништења овог решења, који се није окончао до краја 2018. године.

Поступак који је покренут против Оператора дистрибутивног система собом доноси велики трошак на име казне, али и негативну конотацију да ОДС поступа дискриминаторно и да фаворизује Оснивача на рачун других учесника на тржишту, што фактички није тачно. Обзиром да је ОДС отклонио недоследности које су апострофиране решењем Комисије за заштиту конкуренције, остаје да настоји да се завршетак овог поступка реши што повољније по њега.

8 Закључци извештаја за 2018. годину

И током 2018. године било је настојања да се унапреди пословање ОДС „ЕПС Дистрибуција“ у свим областима, али није дошло до битног помака на плану унапређења недискриминаторног и транспарентног понашања у обављању претежне делатности.

На основу изнетог у овом Извештају, по кључним питањима везаним за: услове за обављање делатности Оператора дистрибутивног система, финансијске односе са вертикално интегрисаним предузећем, раздвајање Оператора дистрибутивног система, примену Програма усклађености и истакнутих проблема у његовој примени, може се закључити да је доста тога позитивног урађено али да изостају кључне активности које би околности могле да доведу у стање потпуне усклађености са важећом регулативом и успостављеним правилима на тржишту електричне енергије.

8.1 Испуњеност услова за обављање делатности оператора дистрибутивног система у 2018. години

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. испуњава већину услова за обављање лиценциране енергетске делатности од општег интереса - дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом. Услови су или формално испуњени или се ради на њиховом испуњавању, али се при томе наилази како на проблеме објективне природе, у виду недовољне усаглашеност законске регулативе у одређеним сегментима, тако и на интерне проблеме који проистичу из ситуације да започета реорганизација још увек није довршена до краја. У овом сегменту од суштинске важности је што брже стицање услова за добијање лиценце за обављање енергетске делатности - дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом. Следе закључци везани за испуњеност услова за обављање делатности оператора дистрибутивног система који проистичу из важећег Закона о енергетици:

– Регистрација оператора дистрибутивног система

Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд је у регистру привредних друштва регистрован као друштво са ограниченом одговорношћу за енергетску делатност дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом – шифра делатности: 35.13, чији је оснивач и једини члан друштва Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд.

– Обављање делатности од општег интереса

Члан 408 Закона о енергетици прописује да се енергетска делатност дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом обавља као делатности од општег интереса.

– Својина на дистрибутивној електроенергетској мрежи

Члан 409. став 1. тачка 2) Закона о енергетици налаже да се даном ступања на снагу овог закона успоставља својина зависних привредних друштава Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, оператора дистрибутивног система: на дистрибутивној електроенергетској мрежи из члана 128. став 2. Закона, која је на дан ступања на снагу Закона у својини Републике Србије, а коју користе наведена зависна привредна друштва. Овим је Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, стекао право на упис права својине на непокретностима-објектима електроенергетске мреже из члана 409. став 1. Закона.

– Лиценца за обављање енергетске делатности

Оператор дистрибутивног система од 02. октобра 2016. године не поседује лиценцу за обављање енергетске делатности дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом, у складу са чланом 130. Закона.

– **Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије**

У складу са чланом 136. став 1. тачка 1) Закона, Оператор дистрибутивног система је донео Правила о раду дистрибутивног система, уважавајући одредбе члана 139. став 1. а на која је добијена сагласност Агенције приписана чланом 53. став 1. тачка 5) Закона. Правила о раду су објављена на интернет страници Оператора дистрибутивног система у складу са чланом 139. став 3. Закона.

– **Организациона целина за приговоре и притужбе**

Оператор дистрибутивног система има организациону целину за приговоре и притужбе, усвојио је процедуре за поступање и води евиденцију о томе, сагласно са чланом 136. став 1. тачка 39) Закона.

– **Одлуке о ценама услуга**

Оператор дистрибутивног система је на основу члана 136. став 1. тачка 18) Закона о енергетици усвојио, добио сагласности Агенције и објавио у „Службеном гласнику Републике Србије“ Одлуку о цени за приступ дистрибутивном систему електричне енергије.

У складу са чланом 136. став 1. тачка 19) Закона о енергетици Оператор дистрибутивног система, је донео и објавио цене прикључења у складу са Методологијом коју је прописала Агенција.

Сагласно члану 136. став 1. тачка 40) Закона, Оператор дистрибутивног система је донео Одлуку о утврђивању цена нестандартних услуга, на коју је сагласност дала Агенција. Одлука је на основу истог члана објављена на интернет страници Оператора дистрибутивног система.

– **Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања**

Оператор дистрибутивног система је донео Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања сагласно члану 136. став 1. тачка 7) Закона. Агенција је на основу члана 53. став 1. тачка 16) Закона дала прописану сагласност.

На основу члана 132. став 2. Закона, Оператор дистрибутивног система је именовао Лице одговорно за праћење усклађености, након добијене претходне сагласности Агенције, прописане чланом 132. став 3.

Сагласно члану 136. став 1. тачка 7) Закона, Лице одговорно за праћење усклађености је сачинило Годишњи извештај о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања за 2017. годину.

8.2 Реализовање финансијских односа ОДС и Оснивача у 2018. години

Комерцијални и финансијски односи вертикално интегрисаног предузећа и Оператора дистрибутивног система су у великој мери условљени пословним моделом који је успостављен статусном променом издвајање уз припајање од 04.01.2016. Нове законске норме, везане за слободно тржиште електричне енергије, не примењују се у потпуности.

Посматрајући понаособ уговоре може се закључити:

– **Уговор о статусној промени издвајање са припајањем**

Уговор о статусној промени издвајања са припајањем, сам по себи, нема дискриминаторно дејство и не утиче на независан рад Оператора дистрибутивног система.

– **Уговор о пружању услуга (SLA)**

Током спровођење Уговора о пружању услуга (SLA) наилази се на проблеме у одређеним сегментима, они се препознају и улажу се напори за њихово превазилажење. Почетком 2018. године потписан је Анекс 1 уговора којим се отклања део уочених проблема.

- **Уговор о продаји електричне енергије за надокнаду губитака и сопствену потрошњу**
Сам по себи овај Уговор не утиче на независан рад Оператора дистрибутивног система. Он иначе није закључен у складу са принципима које предвиђа Закон о енергетици.
- **Уговора о приступу систему за дистрибуцију електричне енергије**
Овим Уговором Оснивач је, као комерцијални снабдевач електричном енергијом, стављен у исти положај као и сви остали снабдевачи, чиме су испуњени захтеви прописани тачком 5. став 2. и 3. Програма усклађености.
- **Уговори о средствима обезбеђења**
Постојање Уговора о ороченом наменском динарском депозиту и Уговора о залози, Оснивача ставља у исти положај као и све остале снабдеваче на слободном тржишту, чиме су испуњени захтеви прописани тачком 5. став 2. и 3. Програма усклађености
- **Уговори о закупу**
Уважавају фактичко стање и законску регулативу којом се уређује обрачун и наплата пореских обавеза. Не утичу на независан рад Оператора дистрибутивног система.

8.3 Остварено раздвајање Оператора дистрибутивног система у 2018. години

Независност Оператора дистрибутивног система се цени на основу захтева везаних за правно, функционално и рачуноводствено раздвајање у односу на Оснивача. **Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд није независан у смислу члана 131. Закона о енергетици.** Оператор дистрибутивног система на своју независност може да утиче стручним, одговорним, непристрасним, транспарентним и недискриминаторним понашањем у оквиру норми које му дефинишу законска регулатива и оснивачки акт. На законску регулативу и оснивачки акт Оператор дистрибутивног система не може директно да утиче, тако да су за његову независност, прописану Законом о енергетици, задужени Оснивач, пре свих, а затим и министарство, надлежно за спровођење Закона којим је прописана независност оператора дистрибутивног система када је он део вертикално интегрисаног предузећа. Превазилажење овог ограничења је у усклађивању оснивачког акта Оператора дистрибутивног система са одредбама Закона о енергетици, Закона о јавним предузећима и Закона о привредним друштвима.

Закључци у вези појединих аспеката раздвајања Оператора дистрибутивног система су:

- **Остварено правно раздвајање**
Оператор дистрибутивног система и Оснивач, који је вертикално интегрисано предузеће, су одвојени правни ентитети. Правно раздвајање је у потпуности реализовано.
- **Остварено функционално раздвајање**
Оснивачки акт Оператора дистрибутивног система није у потпуности усклађен са одредбама члана 131. и члана 133. Закона о енергетици. Одредбе члана 132. Закона су у потпуности испоштоване. Функционално раздвајање је делимично остварено, овај услов није испуњен.
- **Остварено раздвајање рачуноводства**
Оператор дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд саставља, шаље на ревизију и објављује своје финансијске извештаје. У финансијским извештајима се поштују међународни рачуноводствени стандарди (IAS) и међународни стандарди финансијског извештавања (IFRS) који се односе на обелодањивање повезаних страна. Раздвајање рачуноводства је у потпуности остварено.

8.4 Активности на спровођењу Програма усклађености у 2018. години

Доношење Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања и добијање сагласности на исти од стране Агенције за енергетику представља знак да „ЕПС Дистрибуција“

стреми недискриминаторном и транспарентном начину рада на тржишту електричне енергије. У току 2017. године дошло је до напретка у примени Програма усклађености.

У вези активности на спровођењу Програма усклађености може се закључити:

– **Спровођење мера којима се спречава дискриминаторно понашање**

Пословодство Оператора дистрибутивног система својим поступањем показује да је посвећено спровођењу мера које спречавају дискриминаторно понашање, прописаних Програмом усклађености. Реагује се на приговоре и притужбе корисника система на прописани начин. Информације битне за кориснике дистрибутивног система се редовно ажурирају и објављују на електронској интернет презентацији друштва. Предузимају се мере на унапређење организације чиме се побољшава координација активности и подиже ниво квалитета услуга корисницима.

– **Поштовање правила понашања од стране запослених**

Може се сматрати да се одредбе Програма усклађености примењују од стране запослених у Оператору дистрибутивног система при вршењу претежне делатности друштва. Друштво је изменом правилника о организацији извршило усклађивање описа послова свих радних места са одредбама важећег Програма усклађености, којим се уређује обавеза чувања комерцијално осетљивих података и регулише однос запослених са економским субјектима који се баве енергетском делатношћу снабдевање електричном енергијом, после чега су сви запослени потписали нове уговоре о раду са измењеним описима послова.

– **Начини праћења Програма и извештавање**

Оператор дистрибутивног система на организован и Законом уређен начин прати спровођење програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања. Актом о организацији послова дефинисана је организациона целина Тело за праћење усклађености. Лице одговорно за праћење усклађености је сачинило Годишњи извештај о спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања за 2016. годину, на који је Агенција дала сагласност. У складу са потребом Агенција је обавештавана о догађањима која се тичу спровођења Програма усклађености. Обављен је обилазак свих огранака Оператора дистрибутивног система и упознавање њихових директора и руководиоца са одредбама и сврхом Програма усклађености. По потреби вршени су и ванредни теренски обиласци. Достава података битних за праћење спровођења Програма усклађености, како од стране Оператора дистрибутивног система, тако и од стране Оснивача, се одвијала без проблема и у најкраћем року.

8.5 Оцена потребе за изменом Програма усклађености

Од усвајања Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања до објављивања овог Извештаја, нису уочени битни недостаци у његовом садржају. Разлог је делом у томе што је урађен темељно, кроз исцрпне консултације, како унутар компаније тако и са представницима Агенције за енергетику, а делом у чињеници што његове одредбе још увек нису у потпуности примењене и што још увек није заживео у пуној мери.

Оцена је да у овом тренутку не постоји потреба за темељном изменом Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања.

8.6 Сумарни преглед закључака извештаја за 2018. годину

Испуњеност услова за обављање делатности оператора дистрибутивног система

Регистрација оператора дистрибутивног система	✓
Обављање делатности од општег интереса	✓
Својина на дистрибутивној електроенергетској мрежи	✓
Лиценца за обављање енергетске делатности	✗
Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије	✓
Организациона целина за приговоре и притужбе	✓
Одлуке о ценама услуга оператора дистрибутивног система	✓
Спровођење Програма усклађености	✓

Реализовање финансијских односи Оператора дистрибутивног система и Оснивача

Уговор о статусној промени издвајање са припајањем	✓
Уговор о пружању услуга (SLA)	—
Уговор о продаји електричне енергије за надокнаду губитака	✓
Уговори о приступу систему за дистрибуцију	✓
Уговори о средствима обезбеђења	✓
Уговори о закупу	✓

Остварено раздвајање Оператора дистрибутивног система

Остварено правно раздвајање	✓
Остварено функционално раздвајање	✗
Остварено раздвајање рачуноводства	✓

Активности на спровођењу Програма усклађености

Мере којима се спречава дискриминаторно понашање	✓
Поштовање правила понашања од стране запослених	✓
Начин праћења Програма и извештавање	✓

Објашњење симбола:

✓	- захтев испуњен
✗	- захтев није испуњен
—	- захтев је делимично реализован, није испуњен
—	- захтев се реализује уз проблеме
—	- захтев више није актуелан
?	- недефинисано

8.7 Сумарна оцена извештаја за 2018. годину

Током 2018. године није дошло до битног напретка у спровођењу Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања. Главни проблеми нису решени током ове године, премда постоје активности на њиховом превазилажењу. Иако је већина захтева и услова према којима се цени усаглашеност са Програмом усклађености испуњено, остали су нереализовани они најважнији:

- Оператор дистрибутивног система не поседује лиценцу за обављање енергетске делатности од општег интереса због које је основан,
- Оснивачки акт Оператора дистрибутивног система није усклађен са важећим Законом о енергетици и важећим Законом о јавним предузећима, тако да још увек није завршен процес функционалног раздвајања у оквиру вертикално интегрисаног предузећа,
- Спровођење Уговора о пружању услуга (SLA) још увек није остварило циљ због којег дошло до његовог потписивања – оптимизација ресурса и смањење трошкова.

Испуњењем ових захтева стећи ће се услови за потпуну примену Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања.

Андрија Вукашиновић, дипл. инж. електротехнике
Лице одговорно за праћење усклађености ОДС

